

اکبی ایل

مِنْ لَأَنْصَرَ اللَّهَ أَنْ

№ 30.

قېچى ۱۳ قېك

۴۰

© ۲۰۱۷ مەلکەمەمەت

تجارت

مجموعه ناچاری: قلیس و ارتوسونکی کوچه نومره ۴۷

ملا نصر الدین اداره سی

تیفلیس. ورونچوکسکاها یلیتسا № 47

РЕДАКЦІЯ ЖУРНАЛА

«مolla ناسرالدین»

۱۹۰۷ آگوست ۱۲

هر هفته نشر اولنور

بازار ۱۶ رجب المی ۱۳۲۵

فویمور بو فایانش بزی دلیاده بش اون گون
عادتیه چکوں کیف اینکه عذر اوجنیللار ۱

بلم بو (سیزده) که نادر آخر بزه خبری
هر ایله، چکت بونجه اذیت اوجنیللار ۱

دایم بو تاشیلار اولور حق العمل من
مات بوی بوق تا لاق اجرت اوچنیللار ۱

لارم گنورور خرج ایدى آتجق جمیزدن
هم خرج اوله هم مایه زحمت اوجنیللار ۱

بویاه عمله عائل اولان مرتكب اولماز
لابقی چشدانه خیانات اوچنیللار ۱

یعنی نه دیمک در بوکه سن بولگی خرج ایت
ناعلم اوچیلار آخده اولور سکور ۱

ماندن اوترا آخیلان آخده اوچنیللار
مضمنولو مستدلدر بو عبارت اوچنیللار ۱

پیلیریده نه زحتمله بو اجالساه بشدیق
ایندیکت نقدر بوش بره صحت اوچنیللار ۱

لاع لاع داشنیدی که نادر شیه و سلی
لارم که بر اولسون بو شریعت اوچنیللار ۱

دیردگئر که گریدر آچیلا مکتب نسوان
بر یانسه دخی مکتب صنعت اوچنیللار ۱

بو هزمه و هدایانه کیمل فوغاغ آسدی
کیم و بردی بو آخماخ سوزه قیمة اوچنیللار ۱

باش دودیمی بیتالائک سویله سن الله ۹
چندگئر من اولوام هیچ خجالت اوچنیللار ۱

اسلاماً اولوام بوقه سایلر دگئر و کلاسی
خود سایلور دگئر و کلات اوچنیللار ۱

آپنه قیمه قلبده و غیر شهرلوه یانوارلا اوچنیللار
دیقاپلا اوتوز بزه لک، یعنی

۱۲ آیلی . (۵۲ نسخه) - ۵ میان

۹ آیلی . (۳۹ نسخه) - ۴ میان

۶ آیلی . (۲۶ نسخه) - ۳ میان

۳ آیلی . (۱۳ نسخه) - ۱ میان ۶۰ قلک

اجنبی ملکتله ۱۲ آیلی ۶ میان، ۶ آیلی - ۴ میان
نسخه - اداره مزده ۱۰ قلک، اوزگه شهرلار - ۱۲ قلک

گون یاشادری

آشدم دن بزم بیله خبر و بیربار :
قیاسلى کندینک ساکنی ملا قبیر سکر
یاشهنده بر قیزرا عاشق اولور ، کندک ملاسی
ملا صادق کاپین کسیر و ملا قبیر قیزی زور
ایله آپار ابوبنی .

مکوبده یازیلان قصیدالاتی بز بوراده چاب
ایده بیلەمدىك ، اوندان اوتری که مجموعه
مزی اوخواپلارلارک ایچنده عورتار و اوش
قالد ده وار .

مکتوب صاحبی هینین احوالانه شاهد
گنورده : آشدم ده حاجی مریش میر باقر
زاده چنانبلری ، عبدالله حاجی ققی اوغلانی
و بر لوحه دخی غیر شخصی .

بو بارده بز آتحاق یونی دیبەیلەریك :
اولا : بر آزارانک اولوم حالی باوو اشاند
اونلک جانه حساب سز در دار عارض اولور.
و تالیا :

میرزا املکوم خان «فانون» روزنامه سیك
اوونمیچی لوهر مسنه اوزنی سملالاره
توتوب دیور :

اکر شما آتم بودید و اگر پەدر
زنهای سایر ملل حس و غیرت میدا شنیده .
اگر شما اینقدر شعور داشته با شید که متن
سایرین خودرا آتم بدانید و منی اتفاقرا
افلا پەدر بعنى حیوانات ھەمیدن ، کەنم ظالم
احمق جرئت خواهد کرد که بحقوق آدمین
ھما دست بزتند »

یعنی «اگر سزاز آدام اوسلید سکر و

اوچتلار

توقیف ایدیلشیدی ماغل گنجه (سیزده) ای
اوچلشیدی عجب بز دخی راحت اوچنیللار !
دوشىدى طلۇقى توپىه بدېخت (تجان) کى
اڭشىمەدی بىر لەختە فراغت اوچنیللار !
دیوان درمی بىندە چىكۈن آلمى دۇنارە
بو بىدعت اولان امرە اجازت اوچنیللار !
اسىدى باکودە باشلاناچاق اولىدى بوجالسا
اولىقىنگە ئەلەم دعوت اوچنیللار !

لاہر صلح عموں کے مکمل سندہ

ثیوں مدد صلح عمومی مجلس نہ اولان

وکلارون صحبتی

امیرقا وکیلی

اقالا ، من تکلف ایدیم بیور اسکر

کورٹ : دعوا وقتنہ بالون نہ اود یا غدیر عراق

اختصار اوسون یا بوج ؟

یلکے وکیلی

من خواہن ایدیم کہ دعا کیسی ساختا

ماقا هردوت ایجون بر حد قوبیلوں ۔

اکلبیا ، امریقا ، کرمایا ، فرالسا ، سکون

کونن فوہ بحریلرین آرتیور لار ، ملیارد

لارہ بولاری بول قوبورلار ۔

عنمائی وکیلی ۔

پاریزد و مصروفہ جخان ترکجہ و عربجہ

غاز بقلاء هی بیزیلار و عکات ایدیم بلمن

لرہ دہ بیلدر بیلر کہ عثمانی دولتیں برجہ

داندہ دعویہ بیار کمیسی یوخدور ۔ من

اوڑ دوئیم طرفنہ اکایاں و فرانساداں

خواہن ایدیم کے، اوغزیتہ چیلارا مانع

اویسلوں لار ، کہ بیلہ شلار بیاسوں لار ۔

یاپون وکیلی ۔

من آنکیف ایدیم کہ (سواؤنی لوٹہ)

ساختاماً قاد قوبیلوں و دوتوان جاوس

لار ادا اولوم جزاسی اولماسوں

ایران وکیلی ۔

هاموز بورده ایکن سیزدن خواہن ایدیم

کہ بیزم ملکتکہ اولان سفیر روزہ باز وکتہ ،

بیزیلار الہ ویرنہ الجھارین پچھار تما

سوں لار ، بلکہ الٹری روطوئی اولدی بردہ

کیدوں آیمزی سووا حکمت لازیم اولماسوں ۔

کرمایا وکیلی ۔

من گلکیف ایدیم کہ دعوا وقی بار الیارا

کومکت ایند و درمان داشیان ایتلرله قوشونہ

کومکت ایپون کولله داعیان ایتلرون علیحدہ

علیحدہ شناواری علاقمندرا ، اوسون کہ بار الیارا

کومکت ایند ایتلرہ گولہ آتیلماسوں ۔

عنمائی وکیلی ۔

بر طرفہ (بوا) یا (طاغون) وساپر

ادارہ دن :

کرم ارشٹ جنوب طرفنہ قازہ لکدہ بر
نیجہ جزیرہ تایپیلار ، اور انک مخلوقاتی

اوقدر وحشی در کہ چوخی سی آلاہی تائیپیر ۔

اگر ملاصر الدینٹ ۳۰ جی نومرسی گیوب

چیخا عین وختی اسالاراگ ایجنه کنجه

آروالا رینگ یا سے کیتمت لرینی او خوالار ۔

یقین کہ اینامزالار کہ بر یوونہ بیله بر

غیرہ طایفہ وار ۔

یقین کہ اینامزالار ۔

بر ملکہ کم سز اولے سگر هادی و حامی
فائلکس کلکسیلار بیسلہ ملت او جیتللر ।

صلحی بو کہ بو بارہہ رائید علاوه
زلہ ایسہ بلمده شراکت او جیتللر ।

فکریم بودر آجاق اولام او ز کیفہ مشوف
بر گوشہ گلستاندار خلوت او جیتللر ।

من شیشہ ده جام السدہ آخر شنہ باشمدہ
بو شعرگ ایدم وردی عادت او جیتللر ।

متشغولیت

ملا عموم اللہ خاطر نہ ، تکا بر جارہ ایله ۱

چارہم هریرن سکلوبو برجہ سکا ایمیدنگیر ۲

بر علاج ایله بزری بو آروالاراگ التندن
فور تار ۳ بیاریم آپر منم بر فزیم اولوب ۴

بر فریتمعدہ ایندی بزک ناخوشدر ۵ حکیم بزہ
قاشیو وور کہ : « البه البه وناخوشین بالندہ

بر کدن داشمايون ۶ آجینہ دو ترمابیون ۷

اما یاس اعلاشمایا کان جیاں آزو ادالر بزی
تلکه گتو روبل : حلوانی بیوب کیتیدیلار کسہ

کلکلیر . خیر ای پیلولی ده بیدار بز اولمادی ،
دولما بشر دک اولمادی ، کہ کلکلیر . هر

زاد پیشیر دک آخردہ ، بوزار اتما و فیزار تما
پیشیر دگ ، نہ بوزار دیلار ، نہ دی فیزار دیلار .

بیدار کہن کلکلیر . اولنار او تانادیلار ، بز
اوصالدق .

ہر کون پیچوب دور رورام فایودہ دیبورم :

« آتلار ۸ بیچیلار ۹ والہ داها یاس ماس
سی لی کورنہ ، منم ہیشی یادیم کنک دوشور

وایندی عرض ایندیکم اللہگ دیل سز آنکسز
حیوالاری کلوب دور رور لار گوزیمک فیلاندہ .

مالا ریز دیبورلار کہ هر کن حمامہ
کیدوں خریلیہ گیوب جوماسا ، مسامان چکدن

کنار دی وقلی و احباب دی .

اما دیہی من چوخ اوزون اولدی
(مایبدی وار)

« موزالان ۱۰

حکمہ دیبور : « ناخوشین بالندہ سس

ایلمیون آجینی دو ترمابیون ۱۱ » او زیادہ
برا او رومہ ایکن دھمہ چوڑک بیمه مش دروب
کیتیمیرل .

آمان گوئیدی ملاعمو ! ال منم انک سٹ ۱۲
(تکانیجی)

ایندی یہ تک ادبی لکھدے ہیج ملت بن مسلمانوں کا
شہرست قائم شہرستی۔ محمد اقا شام تھالی
بیویو ران کی، سزہ خیس دوما و کول انیمن
کی ایستور سرکار آدمیزی پاتیر اسٹر۔

اللہ یاعنت ایوک یخسن ۱

اللہ سزک ده اڈنگری ایله بائیسون کہ
دھنی ہیج مجلسہ و دام اپنندہ حرمانگر
اویسانوں ، اللہ سزک یکہ یکہ اوجا و عالی
عمارنارگری باشکری اوچورتسون ۲۔ ای الی
ایکی نفر فعلہ ایں دین بیان دلیل لار اولہ
سوں ۱

بونلارک هامی سی کوچندن صوٹرا
کلکت من سره بر تائیماچہ دیبور ۳
ہیہ یبلدگر نہ سبیہ سزک باشکرایو قدر
ایت اوچولی «کوچرلر ۴
ہیہ یبلدگر ۵

اوسبیہ کہ سز الی ایکی نفر فعلہ هامنگر
بی سادنگر۔ لوطی لوطیا لالا یوزونی دیبون
پلھدی یاپو ۶
اور آرامزدی ، اوشکابنی ده «تازہ حیانہ»
اور سز کر یاز میوسنگر ، اوز گھ سنه یاڑی دیر و سگر
من سزک هامنگری تائیبریم۔ سزک اینچنگر
در جہ کربلا ہی حققنا حققنا آدمی نی یارا
پلر ، اودہ کہ ماشالله آدمی نیانندہ «حستقی»
عوضہ «ہدرن» چیخیر ۷

اما بر شی ده وار :

ایندی مثلا ، تو تاح کہ خدا کردہ بردن
اوشا فلارگری قوباسنگر درس اوچویالار
(«جامع عیاس » کتابی نی دیبرم ها) ۸
پلی ، مثلا ، اوشا فلارگری قوباسنگر تازہ
آچلان مکبلہ دہ بالقارلاری گوکدہ تارہ معلماء
دن درس آلالار (اما بوارسی باخشی دکن)
کہ بیک اتنندہ کی او کوئہ شک گنور جکلر
بلسی ، اوشا فلارگری اچویالار و صوٹرا
تو تاح کہ ایله سزک کمی «یوزونی غورود»
علمی اوالا لار ۹

اوئده ایشلر خارا اولا جات : اولنده
اگر اولنارہ بر بوچہ سو کووسے لار و
دیسرلر کہ « جائز جھسون ، آز ایچک » ۱۰
اولنہ همان سزک اوشا فلارگری باشچالا لار برى
برینک التندن و سس سه ویروں اوجادان
اوچویالار :

« عرفانز لہ چکدیک - راء لجاته مشعل
و جدالزندن آلبیق - فرمان کرد کاری »
ملا نصر الدین ۱۱

ایلبرو من سنگر کہ بی سوزولی اوچویالار
سرگ خالنگری یاچالا لار و سزہ یاچالا ری
کلھنگ و سرگ مدیرگر و سرگارگر سزہ
رحم ایلہ جلگ ۱۲

بر بوچا سو ۱

مکر بر بوچا سو الی ایکی نفر فعلہ دی
آزدہ نہ سبیہ قنات ایلہ میرگر ۱۳ مکر گوندہ
و اعاظلر دن ایشندگر بو دکی می کہ « قنات
کیمیادر » ۱۴ مکر بر بوچا سو آزدہ ۱۵ پس بیہ
ملوم اولور کہ اسراو ایلبرو سنگر ، یوشہ
من خیج وقت ایلانا بیلمک کہ بر بوچا سو

اللی ایکی نفر فعلہ دی کافی ملہمیہ ۱۶

سری ازارا اولاندا ، یورو و بوا دوتاری
قوچن چوپور لار . خواہ ایدیروک کہ بیمدہ
کلہنگ ایلہ میرگر ملکن ملکن ملکن ملکن
غزینه لار فرالین فویاں . جوکہ اولنارون
ایچی مشروطہ مقر و بارہ دلو اولور ۱۷
(مابعدی جوچ او زوندی)
فیزیر مالی

کیچل لر

یریوزنده ماشالہ اوچ یوز ملیون مسلمان وار .
هامی سی ده کیچل دی .

بو بر سوزدی کہ من دیبور ، و هر بر
کسگدہ اختیار وار بو سوزه نہ چور
ایستور یاخسون . بعضی آتم دیہ بیلر کہ
بیونہ بر اھیتیانی سوزدی و بیوندن نیچیخسون
اما ایله بر کس ده تایپلار کہ اوچ کہ جور
دیبری : دیبر کے « بوخ ، بوسوزن
معناسی وار »

هر کس نہ چور ایستور باشد دوشون ،
اما بو ساعت مندن اوتری هر بر مسلماندن
واج ، هر بر بولیقہ ایشلارنی « فوریا
مسئله سندن ، روس و المایا پادشاهانہ لیک
گورو شمکنین ، ایران و عثمانی سرحدیلیک
و قوائلنن ، غا غا » لک سلح قورفارنسیا
سنن ، ایران و روس مشروطه سنن واج
و لازمی مسئلہ « کیچلر » مسئلہ سی در .

یریوزنده اوچ یوز ملیون مسلمان وار .
ماشالہ هامی سی کیچل دی .
(دیمسن باش اکرسی او ولی)

ما بیڈی فالسون گان لو مرہ)
« جرجراما »

بر بوچقا سدو

با کودا چورنی غورود فعلہ برینه
قوبار دیمیر بولا ایثاری یورو ویاک « فار اسیدا »
پایاچالا رینه ، اور ادہ سرین سولاری گوندہ سیزی
کوکلہ سنگر ، الشالله سزی گوندہ سیزی
ییاتی غورستہ « دور چیچیگه » باستوانہ ،
بوچھے ییہ شیلر خیالنگر گیچیر ۱۸
ھلے اوچالانز اوقاتلار گلوروب شکات ده
پایاچالا رینه و بزی روس حکومتی تک نظر نده
ییں آبر » ایلبرو سنگر . ماغیل ایندی یہ تک
اور وزمه کوچیلے بر آد فار امشدیق ، ماغیل
ایت بونلاری یازه سز ایله خیال

مالا نصر الدین

تفقیف اماره

طایفه‌سی بهره مند اولوب فایله کیده . آئین
سورویه سورویه یوزی قوبلو آباردیلار .
باکده وار
خوردنان

« دیبل کوز »

قور خورام

« ارشاد » یاتان کمی بر نجه گون
مسلمانلار باشادیلار هارای داد ایله‌مکه که
آئی آمان، قوبیيون ارشاد الدن گیتوون «
من هیشه بو هارای دادلاری ایشیدن‌ده
یاندا اوتوانالاره دیدردم « قور خورام ».
من دن سوروشادیلار که « نهند
قور خورسان » ؟
من دینیزدیم .

سوگرا ایشیدنی که ابرو انده ، باکده
شیشهده ، نخجوان ده ولا دیقا فقارا زده ، کچجهده
و غیر شهرلرده « ارشاده » بول پیغامار .
بو خیزی ایشیدنی هیشه من یاندا
اوتوانالاره دیدردم « قور خورام » من دن
سوروشادیلار که « نهند قور خورسان ».
من دینیزدیم .

مو گرا بر اوقات‌ده « تازه خیالده »
مسلمانلار باشادیلار ارشادی تعریشلکه که
ملا ، ارشاد مسلمانلاره بول جور و بوجور
خدمت ایدریدی ، بازدیلار یازدیلار ، اما من گنه
یانده اوتوانالاره دیدرم که « قور خورام ».
حقیقت ، من جوش قور خوردم :

كور خوردم که « ارشاده » بارمیسته هارای
داد الین لر غصدهن امریزوب اولهله ، قوره
خوردیم که ارشاده بول و بولنار جمیع وار
بوجارانی ویرام « ارشاده » و اوزریه بر
قیکده ساخلامیدلر (که مطراب زاد اوینادنده
شبانی ویرمل) قور خوردم که غازیتله‌رد
او قدر ارشادی تعریلیلر که اجنبی متلر
مسلمانلارلک غازیت بازیقه مات و حیران
قالالار .

واقعاً ، من جوش قور خوردم .

ایندی پس نجه اولدی ؟
« دعلی »

جهنم مکتو بک

اوده باشی واسطه سالدوم ملکدن نوون
ایلدیکه ایکی دیقه‌له مشهدی سویمه‌لک ایافارانی
آچسون که اوکنه بر نجه کلمه صحت ایلیوم .
ملک توهمی قبول ایدوب مشهدیتک ایافارانی
آچدی . مشهدی آیاهه فالاخون منی کوروب
باشادلی خوکرووب آلاما . کوز لریندن پاش
عوضه ارنش فور فوهم آخدي : دیدیم مشهدی
بوهه ایشدرا ؟ دیدی ، آئی خورتمان ، من الله
سوروشم دریمی ، هرله بکا ایلورار حفنه
ایلیوره ، بکا دن کرک کشی پولک وار فوی
چیگنه فالوسن له بور جاندی مو کند جیاعنتک
فیدینه فالورس . آچنن اولور فوی جانی
چیخون اوسون ، یعنی المک مصلحتی بیدار .
یعنی الله صاحت یلوب اوکا پیورمیور ،
بور جندر کیدوب اونش الدن دوتوب بول
ویرورس ، بر شخصی که الله آخ ایله انسائی
له حقی وار دیهه من اوئنک فارلنی دیویز -

دور اقام : اودر که آدمی بو کونه سالورلار .
اوشنن بر نجه گون سوگره اوغلەت و افسنه
کیروب دیدوم : بالا اولما اولما قیفر قفارش
السدن دوتوب بورج و برسن . بهو جندر
فوی الله اویز یار اتوهیوی بندوستک فکریتی
چکسون . دیدیم : مشهدی ویرتیگل بول لاره
الصال سز عامله آلمور دیگ که دیدی : آشی
آل اوسون اوغلەنک جانهه ، آیده مناطه برجه
شاهین آتروق معامله آشم ایسه ، که الله من

ایویی داغشون ، افر ویکل کاغذتک پولینه
اوز جمین ویرمیم ایسه . بو حالده بر ملک
پیتوش مشهدیتک دوشدنن بر بیورموق
نمکور اور دیسیه بیورموق مشهدیتک ایکی
کوکرگنک اور تاسندهن چخدی والنه بر بارچه
کاغذ دوتوب دیدی : او خو ناما اعمالی مشهدی
دیدی آیی قرایانک اولوم ، ناما اعمالی الدان

دو تویس من که باشیگ دلنه کوزیم بیوخدر
او وقت بر آبری ملک گاوب آلتک بوینسی
شاھقیلیل ایله سندوروب اوزینه دلا جولن دی ،
دیدی : او خوا بارسون ؟ مشهدی او خیدی . او
کاغذده یار مشدیلار : « زیاخور ». بو صحیت دن
سوگره مشهدیتک ایافارانی که صفتنه با غلوب

بر نجه کون بوندان اقلم بنده بر مجلده
ایدین و ایمدە و افکل دیوانی او خیور دید ؛
او خیه او خیه بو بره چاندوم :

عال و زیاد مرید و مرشد و شاکرده و پیر
نفس اماره اللد جمله‌سی اولمش اسیر
فردی تمام ایتمش ، اکلشن شخصلدن
بریسی مندن خر الیه ، که نفس اماره به
دیمک در ؟ من دیدیم که « نفس اماره » اسای
پس یولالاره دلات ایدن لنسه دیرلر . دیدی
خبر بلیزرسن ؟ قولاق آس ، من سگا اور .
گدیسم . عرض ایلدیم : بیور . او جناب
نفس اماره » بی نجه که لازمیدی بیان ایلدی
و بو بیان ایلدکه من بیونمه بر بیوك حق
قویوب ، چونکه من علمی آترنوب ، و من
او زینه سوز ویرمیم ، نه وقت او شخصی
کورس او نکا تعقیل ایم ، و او زینی بورج لو
بیلورم که بو مطلبیک بیاندن ملا نصر الدین
او خوچیلرلی ده فیض یا ایدم .
ایش بو نوعدر :

ایله که حضرت آتم ایله حضرت جوانی
بیشتدن چخار تملوار ، لا بد فالدیلار اوز
الرینک املک ریله جورک فاز اولوب ییکه . بو
وقت شیطان اوز اوغلی خانی کتورووب
بونلاره نوکر ویرهی : بر نجه کون خناس
خولوق ایلدی : آتم و حوا کوردیلار که بیوخ
خناسلیه یولا کیده بلده چکل ار عورت قکلشوب
خناسی توولوبوب آیاروب آندیلار دریا به ،
حاطر جمع اولوب فاتیدیلار منزه ، کوردیلار
که خناس اولا ردان فایلان کلوب .

بر نجه کوندن سوگره خانی بیان و وقت
آتم و حوا کوکشکشون ، اولک قولی قیچی بی
پالادلار و بر بیوك اوجاق فالیوب ، خناسی
آندیلار اوجا فلک ایجهه خناسی ایلندی کول
اولدی ، کولو کوکه ساوروب دخی آرخین
اویلیلار . اما سایح دوروب کوردیلر ، که
خناس قایدوه اوتوروب . پس یاندر مالدن ده
بر نجهه اولمادی . آخرده آتم و حوا لاید
فالوب خناسی اولنوروب . بشوروب بیدلر .
ایندی همان خناس در که آتمک او لادنک
قلبنده اوتوروب . « نفس اماره » ایله آنلار .
الله بیله معلم بریک سانین کون کوندن آرنور .
سون ، بلکه او لارک غازیت با غلوب
مدیر و بیان محرر : جلیل محمدیزاده

تغلیص ره اون ایکی ایل بوندان ایره ملی پرزا
رضاخان ارفع دوله نش او غلی ناش

ست توبی

« علت چیز که این مرد متقلب را باید به سفارت کری »
 « وزستان و زمام اختیار جمی از ملت را بگف بیرخان او پرسید »
 (خیل المیعنی یوشیه شماره ۷۷)